

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 29.09.2023

Yüksel Taşkın
İzmir Milletvekili

İzmir'in Gaziemir Emrez Mahallesi'nde bulunan atıl durumdaki akü geri kazanım fabrikası sahasındaki radyoaktivite bulaşmış çürük atıklar önemli bir çevre ve halk sağlığı sorunu yaratmaktadır. Bu atıkların temizlenmesi konusu yıllardır sorumlu merkezi yönetim birimleri tarafından görmezden gelinmektedir.

Gaziemir ilçesinde 2010'da çevreye zarar verdiği gerekçesiyle kapatılan Aslan Avcı Döküm Sanayi AŞ'ye ait kurşun döküm fabrikasının 70 dönümlük bahçesindeki tehlikeli atık ve radyoaktif madde halen temizlenmemiştir. Ölçümler sonucunda radyasyon miktarının normal değerinin 219 katı çıktığı tehlikeli atıkların toprak, hava ve suya karışması halinde büyük bir sağlık sorunu yaratacağı aşikârdır.

Radyoaktif atıkların yönetimi öncelikli olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu'nun (TENMAK) görev ve sorumluluk alanında yer alan bir konudur. 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu'nun 9. Maddesi'nin 4. Fıkrası'nın (d) ve (e) bendleri şöyle demektedir:

d) Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanında yapılan faaliyetler neticesinde ortaya çıkan radyoaktif atıklar TENMAK tarafından bertaraf edilir.

e) Sahipsiz radyoaktif madde tespit edildiği takdirde TENMAK ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak gerekli tedbirleri alır veya aldırır, bertaraf dâhil gerekli iş ve işlemleri yürütür.

Ancak aynı Madde'nin 8. Fıkrası Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nı da sorumlu tutmaktadır:

(8) Bu Kanun kapsamı dışında yürütülen bir faaliyet sonucunda radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanların çevresel iyileştirmesine ilişkin iş ve işlemler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Kurum ile iş birliği yapılarak yürütülür. Bu alanlarda ortaya çıkan radyoaktif atıkların yönetimi TENMAK tarafından yapılır. Bu fıkra kapsamındaki tüm masraflar kirleten tarafından karşılanır.

Prof. Dr. Yüksel Taşkın
İzmir Milletvekili
Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Üyesi

Görüldüğü üzere, radyoaktif atıkların yönetiminin TENMAK ve ilgili kurumlar tarafından yapılması, radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanların kirlilikten arındırıldıktan sonra çevresel iyileştirmesine ilişkin iş ve işlemlerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile işbirliği yapılarak yürütülmesi 7381 sayılı Kanunda açıkça dile getirilmiştir.

Bahsi geçen alanın temizlenmesiyle ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ÇED raporu dahi verilmesine rağmen hala bir sonuca ulaşamamış olması endişe vericidir.

Bu bağlamda;

- 1) Alanda mevcut kirlilik ve etkilerine yönelik izleme ve ölçümler düzenli olarak gerçekleştirildi mi?
- 2) Atıkların miktarı ve alandaki dağılımına yönelik tespit çalışması yapıldı mı?
- 3) Radyoaktivite bulaşmış atıkların halk sağlığını tehdit etmemesi için ne gibi tedbirler alındı?
- 4) Alandaki radyoaktif ve tehlikeli atıkların bölgeden uzaklaştırılması konusunda bir işlem tesis edildi mi?
- 5) Alanı radyoaktif ve tehlikeli maddelerden temizlemek için hazırlanmış bir proje var mı?
- 6) Bölgedeki çalışma hangi kurumlar tarafından yürütülecektir?
- 7) İlgili kurumların alanda yürütülecek çalışmalara ilişkin programı, takvimi ve süreci nedir?
- 8) İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin kurumunuza gönderdiği 29.09.2021 tarih ve 45943877-307.02-E358128 sayılı ve keza 07.03.2022 tarih ve E-45943877-307.02-575771 sayılı yazılarında radyoaktif ve tehlikeli maddelerin temizlenme planı ve zamanlamasına dair bilgi talep edilmiş; ancak konuyla ilgili bilgi verilmemiştir. Yerel yönetimlere neden bilgilendirme yapılmamıştır? Yerel yönetimlerle nasıl bir işbirliği düşünülmektedir?